

Följa årstidernas växlingar

Tidsåtgång: cirka 10 min x 11

För vem: lågstadiet

Var: inomhus och utomhus

När: under hela skolåret

Material: anteckningsmaterial, linjal (kamera)

Del i Vildmarkspasset: att röra sig i naturen

Inlärningsmål: man observerar förändringar som sker i naturen under olika årstider

ANVISNINGAR

I den här uppgiften analyserar man de förändringar som sker i naturen på grund av årstidernas växlingar. Observationerna samlas i tabellen nedan. Varje elev kan få en egen tabell att fylla i eller alternativt kan klassen ha en enda tabell som man fyller i tillsammans, till exempel en förstorad tabell som hänger på väggen i klassrummet. Platsen som observeras ska alltid vara densamma (t.ex. den egna gården, en skogsdunge som syns från ett fönster i klassrummet, en viss park) och där ska helst finnas lite växtlighet.

I samband med att man fyller i tabellen och går igenom den är det alltid en god idé att diskutera årstidernas växlingar och de planetariska fenomen som påverkar dem. På Youtube hittar man fina videor om årstidernas växlingar i ett visst område (t.ex. med sökorden "seasons in Finland", "a year in Helsinki", eller "the difference between summer and winter in Finland"), som kan användas till att väcka diskussion.

Om skolan har tillgång till kameror (eller surfplattor) kan man tillsammans med eleverna fotografera samma vy till exempel den sista skoldagen varje månad och lägga fotona till tabellen. Senast på våren går man i detalj igenom de förändringar som har antecknats i tabellen. Man kan också diskutera om observationsperioden har varit exempelvis ovanligt kall, regnig, snöfattig, torr osv. På Meteorologiska institutets webbplats finns statistik med anknytning till väderleken under de senaste åren (på finska): <http://ilmatieteenlaitos.fi/vuodenaikojen-tilastot>

Tips för hur man fyller i tabellen:

- Temperaturen kan man kontrollera till exempel på Meteorologiska institutets webbplats, om det inte finns någon termometer i närheten av platsen som man har valt.
- Solens upp- och nedgång kan man kontrollera i dagens tidning eller till exempel på www.timeanddate.com/astronomy (alla städer i Finland finns inte i tjänsten, men du kan söka på en större stad i närheten av din hemort).
- Dagens längd hittar man i samma tjänst, men man kan också räkna ut den tillsammans med eleverna.
- I punkten "Väderlek" är det meningen att man antecknar vädret vid observationstillfället: mulet, soligt, halvmulet, regn, blåsigt m.m.
- Snödjupet kan man mäta med linjal (vid behov en stor tavellinjal) eller en käpp. Tryck ner linjalen/käppen i snön så rakt som möjligt och försök se till att den når marken.
- I punkten "Växtobservationer" kan man anteckna hur löven ser ut (finns det löv?) och hur växterna (inte träden) ser ut. Finns det svamp?
- I punkten "Djurobserveringar" skriver man en lista på de djur som syns på platsen vid observationstillfället (däggdjur, fåglar, insekter).
- Istäcket kan man kontrollera i ett vattendrag i närheten, om det inte råkar finnas ett dike eller en bäck i området.

